

ЗМЕСТ

I.....	5
II.....	8
III.....	14
IV.....	18
V.....	23
VI.....	30
VII.....	32
VIII.....	36
IX.....	43
X.....	46
XI.....	54
XII.....	57
XIII.....	58
XIV.....	64
XV.....	69
XVI.....	74
XVII.....	76
XVIII.....	81
XIX.....	82
XX.....	84
XXI.....	86
XXII.....	97
XXIII.....	99
XXIV.....	100
XXV.....	104
XXVI.....	110
XXVII.....	122

ЛЕОНУ ВЕРТУ

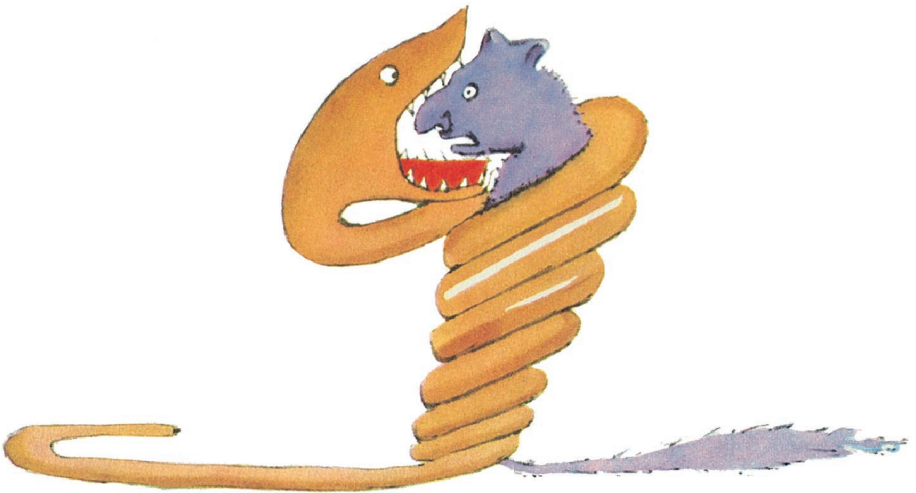
*Прашу ў дзяцей прабачэння за тое,
што я прысвяціў гэту кніжку даросламу.
Скажу ў апраўданне: гэты дарослы – найлепшы
мой сябар. І яшчэ: ён разумее ўсё на свеце,
нават кнігі для дзяцей. І нарэшце: ён жыве
ў Францыі, дзе цяпер і голадна, і холадна.
І вельмі трэба яго суцешыць. Калі ж усё гэта
не апраўдвае мяне, я прысвячу сваю кніжку
таму хлопчыку, якім некалі быў мой дарослы сябар.
Бо ўсе дарослыя былі спачатку дзецьмі.
(Праўда, мала хто з іх помніць пра гэта...)
Дык я выпраўляю сваё прысвячэнне:*

ЛЕОНУ ВЕРТУ,
калі ён быў маленькі

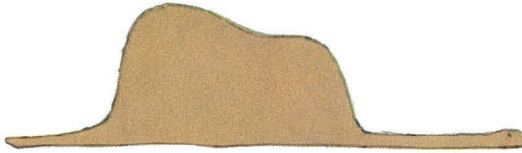
I

Мне было шэсць гадоў, калі ў кнізе пра джунглі, якая называлася «Непрыдуманья гісторыі», я ўбачыў аднойчы дзівосны малюнак. Змяя — страшэнны ўдаў — глытала драпежнага звера. Вось як гэта было намалявана:

У кнізе гаварылася: «Удавы глытаюць сваю ахвяру цалкам, не жуоць. Пасля гэтага яны ўжо не могуць варухнуцца і цэлых паўгода спяць, пакуль не перастраваюць ежу».

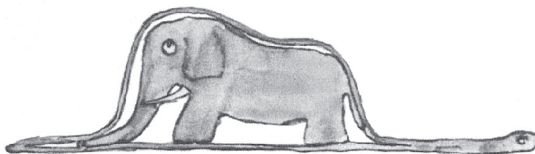
Я шмат разважаў пра поўнае прыгод жыццё ў джунглях і таксама намаляваў тое-сёе каляровым алоўкам. Гэта быў мой малюнак №1. Вось што я намаляваў:

Я паказаў свой шэдэўр дарослым і пацікавіўся, ці не страшна ім, калі яны глядзяць на мой малюнак.

— А чаму капялюш павінен наводзіць страх? — здзівіліся яны.

На маім малюнку быў зусім не капялюш. На маім малюнку быў удаў, які праглынуў слана. Тады я намаляваў удава знутры, каб дарослым было больш уцямна. Але ім усё роўна спатрэбіліся тлумачэнні. Мой малюнак №2 быў такі:

Дарослыя параілі мне не маляваць удаваў ні звонку, ні знутры, а лепей больш цікавіцца геаграфіяй, гісторыяй, арыфметыкай і правапісам. Вось так, у шэсць гадоў, мяне пераканалі адмовіцца ад бліскучай кар’еры мастака. Я быў збіты з панталыку няўдачай з малюнкамі №1 і №2. Дарослыя ніколі і нічога не могуць дацяміць самі, а дзецям надта ж утомна вечна тлумачыць ім, што да чаго.

Такім чынам, мне трэба было выбраць якую-небудзь іншую прафесію, і я пайшоў у лётчыкі. Дзе мне толькі не давялося быць! І геаграфія сапраўды спатрэбілася мне. Я мог з першага погляду адрозніць Кітай ад Арызона. Гэта вельмі карысна, калі часам заблудзішся ўночы.

За сваё жыццё мне давялося сутыкнуцца з многімі сур’ёзнымі людзьмі. Я многа часу пражыў з дарослымі, быў вельмі блізка зна-

ёмы з імі. Не скажу, каб пасля гэтага я стаў лепей думаць пра іх.

Калі я сустракаў каго-небудзь з іх асяроддзя, хто здаваўся мне трошкі разумнейшым, я паказваў яму малюнак №1 — я збярог яго і заўсёды насіў з сабою. Мне карцела ведаць, ці сапраўды той чалавек кемлівы. Але кожны дарослы заўсёды адказваў мне: «Гэта капялюш». І я ўжо не гаварыў з ім ні пра ўдаваў, ні пра джунглі, ні пра зоркі. Я прыстасоўваўся да ягоных паняццяў. Гутарыў пра брыдж і гольф, пра палітыку і гальштукі. І дарослы быў дужа задаволены знаёмствам з такім разумным чалавекам.

II

Гэтак во і жыў я ў адзіноце, і не было ў мяне анікога, з кім бы я мог па-сапраўднаму адвесці душу. Але аднойчы, шэсць гадоў назад, мне давлялося зрабіць вымушаную пасадку ў Сахары. Нешта зламалася ў маторы майго самалёта. Са мною не было ні механіка, ні пасажыраў, і трэба было самому ламаць галаву, як выратавац-

ца. Я павінен быў альбо адрамантаваць матор, альбо загінуць. Майго запасу пітной вады хапіла б ледзьве на тыдзень.

І вось — мая першая ноч сярод бязмежных пяскоў пустыні, дзе на тысячы міляў наўкол — ніводнага селішча. Чалавек, які пасля караблекрушэння ўсё-такі ацалеў дзесьці на пляце ў бязмежным акіяне, і той быў бы не такі адзінокі. Дык уявіце сабе маё здзіўленне, калі на досвітку мяне пабудзіў нечы тоненькі галасок:

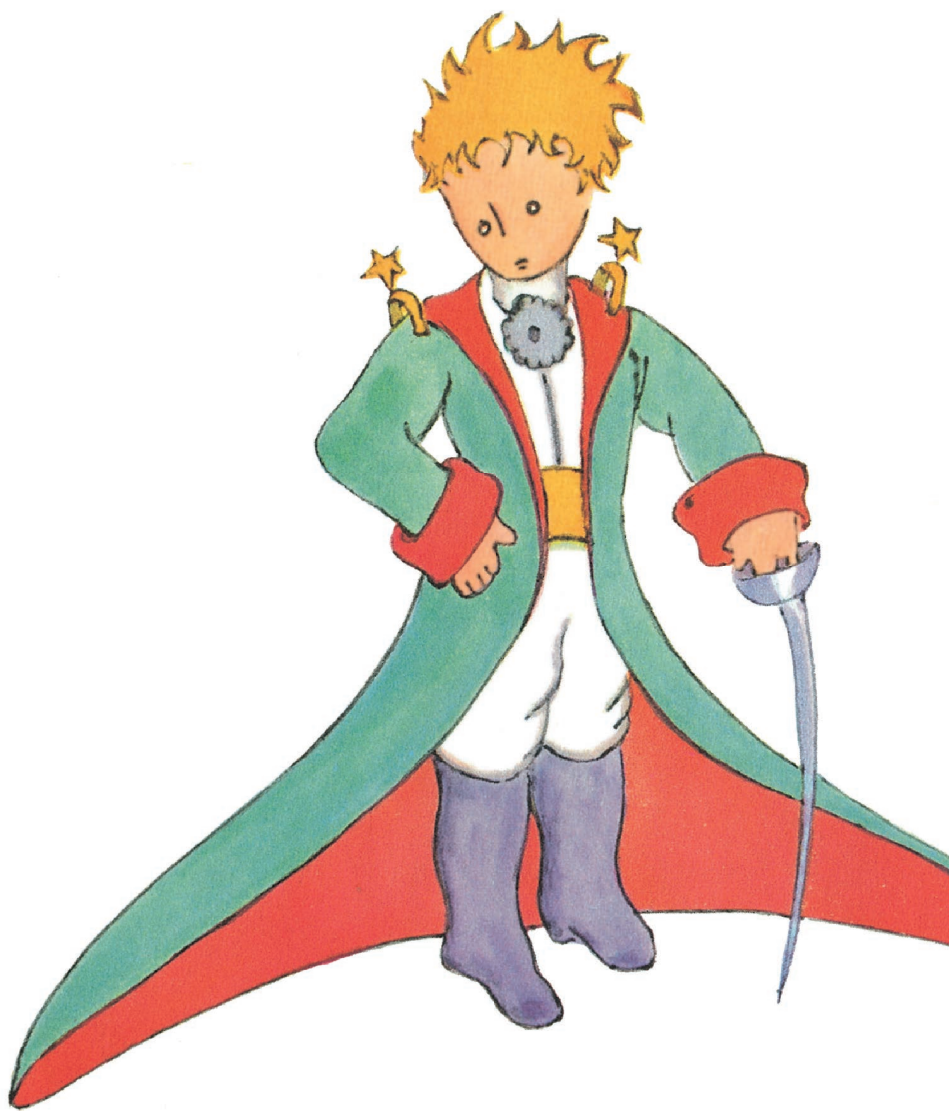
— Калі ласка... намалюй мне баранчыка!

— Га?..

— Намалюй мне баранчыка...

Я ўскочыў на ногі, нібы нада мной грывнуў гром. Працёр вочы. Агледзеўся. І ўбачыў дзіўнага маленькага хлопчыка, які сур'ёзна разглядаў мяне. Вось самы ўдалы яго партрэт, які я намаляваў пазней.

Вядома, на маім малюнку ён не такі прывабны, як на самай справе. Але гэта не мая віна. Калі мне было шэсць гадоў, дарослыя пераканалі мяне, што мастака з мяне не атрымаецца, таму я так нічога і не навучыўся маляваць, акрамя ўдаваў — звонку і знутры.

Я на ўсе вочы глядзеў на гэты прывід. Не забывайце, што я быў за тысячы міляў ад людскіх селішчаў. Гэты ж малючок не быў ні разгублены, ні смяротна стомлены, ні смяротна галодны, ён не паміраў ні ад смагі, ні ад страху. Ён нічым не нагадваў дзіця, якое заблудзілася ў пустыні, за тысячы міляў ад чалавечага селішча. Нарэшце мова вярнулася да мяне і я спытаў:

— Але... што ты тут робіш?

Ён не адказаў на маё пытанне, а толькі зноў ціха-ціха і надзвычай сур'ёзна папрасіў:

— Калі ласка, намалюй баранчыка...

Калі нешта цябе надта ўражвае, аслухацца немагчыма. Якой бы недарэчнасцю гэта ні выглядала тут, за тысячы міляў ад людскіх паселішчаў, дзе мне, магчыма, пагражае смерць, я дастаў з кішэні аркуш паперы і самапіску. Аднак я раптам згадаў, што вывучаў збольшага толькі геаграфію, гісторыю, арыфметыку ды правапіс, і крыху раздражнёна сказаў малому, што не ўмею маляваць.

— Усё роўна, — адказаў ён. — Намалюй баранчыка.

Але я ж ніколі не маляваў баранчыкаў!
Я падаў яму адзін з двух малюнкаў, на якія
быў здольны. Малюнак №1. Той, на якім
удаў у агульным выглядзе. Як жа быў я ўра-
жаны, калі пачуў адказ хлопчыка:

— Не-не! Я не хачу слана ва ўдаве! Удаў
вельмі небяспечны, а слон вельмі грузны.
А ў мяне дома ўсё такое невялічкае. Мне
патрэбен баранчык. Намалюй баранчыка.

І я намаляваў.

Ён уважліва паглядзеў на малюнак і ска-
заў:

— Не, гэты баранчык вельмі ўжо хворы.
Намалюй іншага.

Я намаляваў.

Мой новы сябар хораша, паблажліва
ўсміхнуўся:

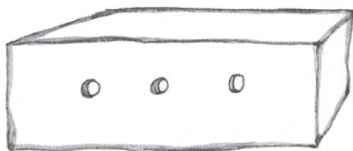
— Ты ж сам бачыш... Гэта не баранчык, а
баран. З рагамі...

Я зноў перарабіў малюнак. Але і гэты
быў адхілены, як папярэднія:

— Гэты надта стары. Я хачу такога ба-
ранчыка, які жыў бы доўга-доўга.

Тады, трацячы цярпенне, — мне ж трэба
было хутчэй разбіраць матор, — я накрэм-
заў вось што:

— Вось табе скрынка, — раздражнёна
буркнуў я. — Там сядзіць баранчык.

Як жа я быў здзіўлены, калі нечакана мой юны суддзя ўвесь аж засвяціўся ад радасці:

— Акурат гэткага я і хацеў! Як ты думаеш, яму спатрэбіцца шмат травы?

— А што?

— У мяне яе мала...

— Напэўна, хопіць. Я даю табе зусім маленькага баранчыка.

Ён схіліўся над малюнкам.

— Не такі ўжо ён і маленькі... Ты глянь! Заснуў...

Вось так я пазнаёміўся з Маленькім прынцам.

Ш

Не адразу зразумеў я, адкуль ён з'явіўся. Маленькі прынец, які літаральна засыпаў мяне пытаннямі, нібыта і не чуў маіх. Толькі з паасобных, выпадкова сказаных слоў мне пакрысе адкрылася яго таямніца. Так, калі ён упершыню ўбачыў мой самалёт (самалёт я маляваць не буду, гэта надта складаны для мяне малюнак), ён спытаў:

— А гэта што за штука?

— Гэта не штука. Гэта самалёт. Мой самалёт. Ён лятае.

І я з гордасцю растлумачыў яму, што я ўмею на ім лятаць.

— Як?! — усклікнуў ён. — Ты ўпаў з неба?!

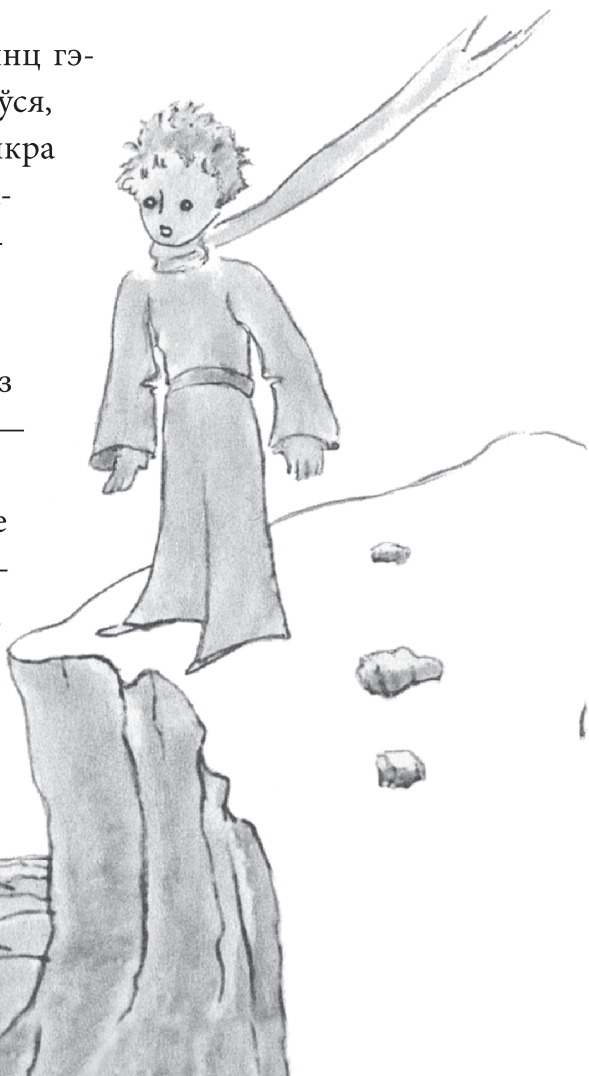
— Так, — сціпла пацвердзіў я.

— Як смешна!..

І Маленькі прынц гэтак весела засмяяўся, што мне аж прыкра стала. Мне хацелася, каб ён паспачуваў мне.

— Значыць, ты таксама прыйшоў з неба! — дадаў ён. — А з якой планеты?

«Дык вось дзе разгадка яго таемнага з'яўлення тут, у пустыні!» — падумаў я і без усякіх хітрыкаў спытаў:

— Значыць, ты прыйшоў сюды з іншай планеты?

Але ён не адказаў. Ён паглядзеў на мой самалёт і паківаў галавой.

— Ну, на гэтым ты сапраўды не мог прыляцець здалёк...

І ён надоўга задумаўся. Потым дастаў з кішэні намаляванага баранчыка і стаў пільна разглядваць гэты свой скарб. Можца сабе ўявіць, якая цікаўнасць апанавала мяне ад прызнання пра «іншыя планеты». І я паспрабаваў дазнацца болей:

— Адкуль ты прыляцеў, маленькі? Дзе гэта — «у цябе»? Куды ты хочаш забраць майго баранчыка?

Ён з хвіліну маўчаў, потым прамовіў:

— От добра, што ты даў мне скрынку: буду заганыць у яе баранчыка нанач.

— Ну вядома. А калі будзеш разумны, я дам табе і вяровачку, каб можна было прывязаць яго ўдзень, і калочак...

Гэтая прапанова прывяла ў недаўменне Маленькага прынца:

— Прывязаць? Якая недарэчнасць!

— Але, калі ты не прывяжаш яго, ён пойдзе невядома куды і прападзе.